

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

249006

มายาคติของมุขตลกที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย
กรณีศึกษา : กำแพงนครพิงค์
THE COMEDY MYTH PRESENTED IN THAI MOVIES

กฤษณ์ เพชรรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตรศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พ.ศ. 2554

600253517

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

มายาคติของมุขตลกที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย

กรณีศึกษา : ค่ายพระนครฟิล์ม

กฤษณ์ เพชรรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขา นิเทศศาสตร์ สารสนเทศ บัณฑิตยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2554

The Comedy Myth Presented in Thai Movies

Krit pecharat

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication)**

Department of Information Communication

Graduate school , Dhurakijpundit University

2011

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

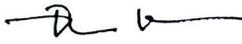
หัวข้อวิทยานิพนธ์ มายาคติของมุขตลกที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย กรณีศึกษา ถ่ายพระนครฟิล์ม

เสนอโดย นายกฤษณ์ เพชรรัตน์

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ กลุ่มวิชา นิเทศศาสตร์สารสนเทศ

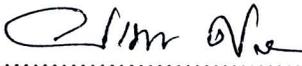
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาสตรระจิก

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อศวิณ เนตรโพธิ์แก้ว)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาสตรระจิก)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุษา บิ๊กกินส์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อรรถัย ศรีสันติสุข)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิดา จิตรน้อมรัตน์)
วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มายาคติของมุขตลกที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย กรณีศึกษาค่ายพระนครฟิล์ม
ชื่อผู้เขียน	กฤษณ์ เพชรรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลทิพย์ ศาสตรระจิก
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์ สารสนเทศ
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

249006

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามายาคติของมุขตลกที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย กระบวนการสร้างมุขตลก และ การถอดรหัสความหมายของผู้ชม การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาจากภาพยนตร์ไทยของค่ายพระนครฟิล์มจำนวน3เรื่อง ได้แก่ 1.หลวงพี่เท่ง 2.หลวงพี่เท่ง 2: รุ่งอรุณารวย 3.ผีหัวขาด

และใช้วิธีการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก(In-Depth Interview) กับผู้สร้างภาพยนตร์จำนวน 3คนและผู้ชมภาพยนตร์ จำนวน 15 คน

ผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์ไทยประเภทตลกมีการปรากฏมายาคติทางด้านมุขตลกในรูปแบบของสัญวิทยาได้แก่ภาพ,แสง,สี,เสียง,สัญลักษณ์ และภาษา โดยปรากฏรูปแบบสัญลักษณ์ด้านภาพ , เสียง , สัญลักษณ์มากที่สุด และรูปแบบการบ่งชี้ของมุขตลกในภาพยนตร์ทั้ง3เรื่อง ปรากฏรูปแบบของมุขตลกประเภทของ มุขตลกที่ใช้นักแสดงตลก(Clowm comedy) มุขตลกล้อเลียน (Parody) , มุขตลกเจ็บตัว(Slapstick) , มุขตลกไร้เดียงสา(Screwball) มากที่สุด

ผลการวิจัยยังพบว่ากระบวนการสร้างมุขตลกของ ค่าย พระนครฟิล์มนั้น มาจากความ เป็นวัฒนธรรมพื้นบ้าน ความเป็นชนบท วิธีการดำเนินชีวิตและประเพณีในแต่ละพื้นที่มาเป็นส่วน ช่วยในการคิดมุขตลก โดยมุขตลกนั้นจะเป็นลักษณะที่เข้าใจได้ง่าย ซึ่งมุขตลกจะปรากฏในรูปแบบของมุขตลกที่ใช้นักแสดงตลก(Clowm comedy) มุขตลกล้อเลียน(Parody) , มุขตลกเจ็บตัว (Slapstick) , มุขตลกไร้เดียงสา(Screwball) และมีกลุ่มเป้าหมายชัดเจนคือ กลุ่มผู้ชมในต่างจังหวัด

สำหรับการถอดรหัสความหมายจากผู้ชม พบว่า มุขตลก ที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยทั้ง 3 เรื่อง โดยรหัสความหมายของมุขตลกที่ผู้ชมได้ถอดรหัสจากภาพยนตร์ที่ทำการศึกษานั้น ผู้ชม จดจำรูปแบบสัญลักษณ์ที่ปรากฏในมุขตลกจากภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องมีลักษณะคล้ายคลึงกัน และผู้ชม

249006

จดจำมุขตลกที่ปรากฏในรูปแบบของ มุขตลกที่ใช้นักแสดงตลก(Clown comedy)ได้มากที่สุด โดยในมุขตลกที่ปรากฏในรูปแบบมุขตลกที่ใช้นักแสดงตลก(Clown comedy)นั้นก็จะมี รูปแบบของมุขตลกประเภท มุขตลกล้อเลียน(Parody) , มุขตลกเจ็บตัว(Slapstick) , มุขตลกไร้เดียงสา(Screwball) เกิดขึ้นพร้อมๆกันตามสถานการณ์หรือการกระทำของตัวละครนั้นๆ ในภาพยนตร์

สำหรับข้อเสนอแนะจากงานวิจัยได้แก่ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะ มายาคติของมุขตลกที่ปรากฏในภาพยนตร์จากค่าย พระนครฟิล์มเท่านั้น ซึ่งในประเทศไทยยังคงมี ภาพยนตร์จากค่ายอื่นๆอีกจำนวนมากให้ศึกษา เช่น ค่าย สหมงคลฟิล์ม , ค่าย GTH เป็นต้น โดย การศึกษาค่ายภาพยนตร์ต่างๆดังที่กล่าว มาจะทำให้เห็นถึงรูปแบบมายาคติของมุขตลกในมุมมองที่ กว้างและชัดเจนมากยิ่งขึ้น และควรมีการศึกษาถึงกระบวนการสร้างมายาคติในภาพยนตร์ ต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง เปรียบเทียบ หรือพัฒนาศักยภาพของภาพยนตร์ไทย ในอนาคต

Thesis Title The Comedy Myth Presented in Thai Movies
Author Krit Pecharat
Thesis Advisor Asst. Prof. Dr. Kullatip Satraruji
Department Communication Arts.
Academic Year 2010

ABSTRACT

249006

The Objective of this research are; to study the comedy myth that presented in Thai movies, the comedy creation process and the interpretation of the audiences. This research used Qualitative Research Method with content analysis from 3 Thai films namely; 1) Luang Pee Theng 2) Luang Pee Theng (2) 3. Phee hua kad And used In-Depth Interview with 3 producers and 15 audiences.

The result of the research found that Thai movies in type of comedy appears the comedy myth in Semiology form such as vision, light, colour, sound, symbol and language and generally appears in the most of vision, sound and symbol forms. In the indicated form of the comedy in these 3 stories appear the comedy form in type of Clown comedy, Parody, Slapstick and Screwball most.

The result of the research found that the comedy creation process of Pranakorn Film comes from local culture, countryside, lifestyle and tradition in each area to be help for comedy creation by those comedies should be simple to understand and the comedy appears in the form of to be used Clown comedy, Parody, Slapstick, Screwball and the clearly target which is the countryside audiences group.

For the interpretation of the audiences found that the comedy that appears in all 3 Thai films due to the interpretation of the audiences has interpreted from the case study films, the audiences remember the form of comedy which appears in all 3 Thai films in similar way and the audiences remember the comedy in form of Clown comedy most by the comedy that appears in

form of to be used Clown comedy will have comedy in type of Parody , Slapstick, Screwball happen in the same situation or the actor's action in the film.

For the suggestions in this research are; in this research, the researcher has studied in only the comedy myth that appears in the movies from Pranakorn Films and in Thailand still have more other film groups for studying such as Sahamongkol Film, GTH Group etc. By the study of any group of films as aforesaid can have an opinion of the form of comedy myth in more wider and clearer vision and should study about the myth creation process in oversea movies in order to be the guideline for improvement, comparing or potential development for Thai movies in the future.

กิตติกรรมประกาศ

สำหรับความพยายาม ความมานะ ความไม่ยอมแพ้ จนวันนี้ได้มาถึง

ขอขอบพระคุณ ครอบครัวเพชรรัตน์ที่สนับสนุน และให้การผลักดัน จนผู้วิจัยได้มีทุกวันนี้ ขอบคุณคุณแม่ที่เป็นดั่งแสงสว่างให้ลูกมอยามมีคมน

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์และคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน และหยิบยื่นโอกาสในการแสวงหาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ซึ่งถือเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร. กุลทิพย์ ศาตราธิราช ที่มอบโอกาสในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และช่วยขัดเกลา หล่อหลอมจนผู้วิจัยได้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง และเป็นเกียรติอย่างสูงที่อาจารย์ได้สละเวลาลงมาดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อันได้แก่ ผศ.ดร. อัสวิน เนตรโพธิ์แก้ว ที่ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์นี้จนออกมาสมบูรณ์ที่สุด

ขอขอบคุณ โบว์ ที่ให้กำลังใจ สนับสนุน และช่วยเหลือ จนผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จเสร็จสิ้น

และสุดท้ายขอขอบคุณ “ตัวเอง” ที่สามารถเอาชนะตัวเองได้ และพร้อมบอกกับตัวเองเสมอว่า “อย่ายอม อย่ายอม” จนสุดท้ายประสบความสำเร็จกลายเป็นวิทยานิพนธ์เล่มนี้....ขอบคุณมากครับ

กฤษณ์ เพชรรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ม
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	6
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 ปัญหำนำวิจัย.....	6
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 ทฤษฎีสัญวิทยา	13
2.2 ทฤษฎี มายาคติ	14
2.3 แนวคิดของภาพยนตร์ตลก	20
2.4 แนวคิดการเล่าเรื่อง	24
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	34
3.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	34
3.2 วิธีการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล	36
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	42
3.5 การนำเสนอข้อมูล	43

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	44
4.1 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อตอบ โจทย์การวิจัยมายาคติ ของมุขตลกที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทย.....	44
4.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth interview) เพื่อตอบ โจทย์การวิจัย กระบวนการสร้างมายาคติในมุขตลก.....	118
4.3 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth interview) เพื่อตอบ โจทย์การวิจัย ผู้ชมถอดรหัสความหมายของมายาคติในมุขตลก	125
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	141
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	142
5.2 อภิปรายผล	147
5.3 ข้อจำกัดในงานวิจัย	150
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	151
5.5 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาชีพ.....	151
บรรณานุกรม.....	153
ภาคผนวก	157
ประวัติผู้เขียน	161

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงกรอบระเบียบวิธีวิจัย.....	34
3.2 แสดงตัวอย่างตารางบันทึกข้อมูล.....	37
4.1 แสดงความถี่ของภาพ (ฉาก) ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง.....	46
4.2 แสดงความถี่ของ แสง ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง.....	50
4.3 แสดงความถี่ของ สี ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง.....	52
4.4 แสดงความถี่ของ เสียง ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง.....	55
4.5 แสดงความถี่ของ สัญลักษณ์ ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง.....	57
4.6 แสดงความถี่ของ ภาษา ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง.....	61
4.7 แสดงความถี่ของ รูปแบบการบ่งชี้ของมุขตลกที่ปรากฏในเรื่อง หลวงพี่เท่ง.....	63
4.8 แสดงความถี่ของภาพ (ฉาก) ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง 2.....	70
4.9 แสดงความถี่ของ แสง ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง2.....	74
4.10 แสดงความถี่ของ สี ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง 2.....	76
4.11 แสดงความถี่ของ เสียง ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง 2.....	79
4.12 แสดงความถี่ของ สัญลักษณ์ ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง 2.....	81
4.13 แสดงความถี่ของ ภาษา ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง หลวงพี่เท่ง 2.....	85
4.14 แสดงความถี่ของ รูปแบบการบ่งชี้ของมุขตลกที่ปรากฏในเรื่อง หลวงพี่เท่ง 2.....	88
4.15 แสดงความถี่ของภาพ (ฉาก) ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง ผีหัวขาด.....	96
4.16 แสดงความถี่ของ แสง ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง ผีหัวขาด.....	99
4.17 แสดงความถี่ของ สี ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง ผีหัวขาด.....	101
4.18 แสดงความถี่ของ เสียง ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง ผีหัวขาด.....	104
4.19 แสดงความถี่ของ สัญลักษณ์ ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง ผีหัวขาด.....	106
4.20 แสดงความถี่ของ ภาษา ที่ปรากฏในมุขตลกเรื่อง ผีหัวขาด.....	110
4.21 แสดงความถี่ของ รูปแบบการบ่งชี้ของมุขตลกที่ปรากฏในเรื่อง ผีหัวขาด.....	113

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.22 แสดงกลุ่มผู้ชมถอดรหัสความหมายของมุขตลก จากภาพยนตร์เรื่อง หลวงพี่เท่ง จำนวน5คน.....	127
4.23 แสดงกลุ่มผู้ชมถอดรหัสความหมายของมุขตลก จากภาพยนตร์เรื่อง หลวงพี่เท่ง 2 : รุ่งฮาร์ราย จำนวน5คน.....	131
4.24 แสดงกลุ่มผู้ชมถอดรหัสความหมายของมุขตลก จากภาพยนตร์เรื่อง ผีหัวขาด จำนวน5คน.....	135

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงให้เห็นระดับของมายาคติตามแนวคิด Roland Barthes.....	16
2.2 แสดงการทำงานของมายาคติโดยใช้สัญลักษณ์.....	19
4.1 ภาพ (ฉาก) ชุมชน ในเรื่องหลวงพี่เท่ง.....	48
4.2 ภาพหลวงพี่เท่งนั่งในวัด.....	49
4.3 ภาพภายในอาศรม.....	49
4.4 ภาพสิ่งก่อสร้าง(บ้าน).....	49
4.5 ภาพแสดงสัญลักษณ์ของวัด.....	59
4.6 ภาพแสดงสัญลักษณ์ของเด็กวัด.....	59
4.7 ภาพแสดงสัญลักษณ์ของพระ.....	60
4.8 ภาพแสดงสัญลักษณ์ของอาศรม.....	60
4.9 ภาพแสดงสัญลักษณ์ของคนทรง.....	60
4.10 ภาพแสดงมุขตลกประเภท Clown comedy.....	65
4.11 ภาพแสดงมุขตลกประเภท Parody comedy.....	66
4.12 ภาพแสดงมุขตลกประเภท Screwball comedy.....	66
4.13 ภาพแสดงมุขตลกประเภท Slapstick comedy.....	67
4.14 ภาพ(ฉาก)ชุมชน ชนบท การดำเนินชีวิต.....	72
4.15 ภาพแสดงฉากของวัด.....	73
4.16 ภาพแสดงฉากธรรมชาติ.....	73
4.17 ภาพสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงวัด.....	83
4.18 ภาพที่แสดงออกถึงสัญลักษณ์ของพระ.....	83
4.19 ภาพที่แสดงออกถึงสัญลักษณ์ชาวบ้าน.....	84
4.20 ภาพที่แสดงออกถึงสัญลักษณ์ความเป็นธรรมชาติ.....	84
4.21 ภาพแสดงออกถึงสัญลักษณ์ของชาวต่างชาติ.....	85
4.22 ภาพตัวละครหลายตัวที่เป็นนักแสดงตลกกำลังแสดงมุข Clown comedy.....	90
4.23 ภาพหลวงพี่โจอี้กำลังไม่เข้าใจสิ่งที่ฝรั่งพูดซึ่งเป็นมุขตลกแบบ Screwball.....	91

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.24 ภาพนักแสดงตลกกำลังคุยถึงความไม่เข้าใจในภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นมุขตลกแบบ Clown comedy ผสมกับ Screwball.....	91
4.25 ภาพชาวบ้านกำลังหลบก้อนหินซึ่งทำท่าทางการ แสดงออกแบบประหลาดเป็นมุขตลกแบบ slapstick.....	91
4.26 ภาพหลวงพี่โจอี้โดนล้อแสดงมุขตลกแบบ parody	92
4.27 ภาพ ชุมชน ชนบท ที่ตัวละครใช้ดำเนินชีวิตประจำวัน.....	98
4.28 ภาพแสดงบรรยากาศอาศรม	98
4.29 ภาพแสดงถึงสัญลักษณ์ของอาศรม.....	108
4.30 ภาพแสดงให้เห็นถึงสัญลักษณ์ของคนพิการ.....	108
4.31 ภาพแสดงให้เห็นถึงสัญลักษณ์ของอาศรม.....	109
4.32 ภาพแสดงสัญลักษณ์ของคนทรง.....	109
4.33 ภาพแสดงสัญลักษณ์ของเพศที่สาม.....	110
4.34 ภาพนักแสดงตลกแสดงมุขตลกแบบ clown comedy.....	115
4.35 ภาพตัวละครถูกล้อเลียนในความพิการแสดงมุขตลกประเภท parody.....	115
4.36 ภาพตัวละคร โดนดบอย่างไม่ตั้งใจเป็นมุข ที่ผสมระหว่าง screwball และ slapstick.....	116